

Entrevista a Joan Alvado, primer Alcalde democràtic d'Altea

Natalia RIPOLL i Rafael LLORCA

Joan Alvado va nèixer per desembre de 1925. Estudià l'Ingrés el 1935, però com que encara no tenia deu anys no va poder examinar-se'n, i el 1936 va vindre la guerra civil. Quan va acabar la contesa va haver de treballar a la botiga de vins dels pares amb un carro de transport. Des dels catorze anys va començar a portar vi amb el carro i tot el que s'hi podia, com moniatos des de Sueca. També llaurava els bancals de la família amb el matxo del carro. Es va casar l'any 1950 i continuà portant vins, que venia a través de la botiga de comestibles del sogres fins que es va poder comprar una furgoneta l'any 1964. Abans, el 1963, un oncle seu, cosí de sa mare, Francisco Zaragoza, metge a Alacant, que estava clavat en una agrupació monàrquica, i juntament amb Paco Ronda, d'Altea, el van convidar a anar a veure el rei Joan a Portugal. Hi van anar amb un Seat 600. A Càceres s'adonaren que només un dels viatgers portava passaport, i que, amb el full de ruta que portaven, la resta no era suficient per a entrar a Portugal, per la qual cosa se'n van tornar per Madrid, on s'estigueren quatre dies.

En el franquisme, quan va haver-hi eleccions pels tres terços, el cridaren per a proposar-li que es presentara a regidor, i hi va acceptar.

“Em va cridar Joaquim Pérez Muntaner. Hi havia una reunió amb Agustí Miñana i d'altres. Joaquim em va dir que no era alcalde perquè el meu nom no figurava en la Falange, «si no, series alcalde», em va amollar. Hi va afegir: «Jo tremole perquè tu eres monàrquic i en demanaran informes, i a vore què diem». Jo els vaig dir que ni era monàrquic ni volia ser regidor. En realitat, no era falangista per casualitat, tothom ho era, però quan vaig anar a inscriure'm no hi era el secretari i vaig passar de tornar-hi. També els vaig dir que ara no m'hi apuntava, i em van deixar tranquil.

Passats dos anys, hi va haver altres eleccions per als terços familiar, sindical i cultural. M'hi vaig presentar sense que ningú m'ho demanara i hi vaig entrar amb José M. Planelles i Paco Zaragoza.

A la transició, Paco Ronda i els seus companys d'Alacant van muntar la UCD (Unión del Centro Democrático). Buscaven un president i van trobar Mariano Pérez (de Construcciones San Rafael), però este va dir que havien de posar-ne un altre, i em van triar a mi. Per què? Potser perquè una nit, en què tots discutien i allò semblava un guirigall, vaig parlar jo i tots van callar de sobte”.

Ja en aquell temps, el va cridar el governador civil i li va dir que estava en la terna per a ser l'últim alcalde de la transició, i li va demanar que l'aconsellara sobre quin de tots podia ser, en cas que no volguera ser-ne ell. Se'l va traure de damunt com va poder.

Quan s'aproximaven les primeres eleccions per a elegir el cap de llista del seu partit li'l van oferir de seguida, però ell va exigir que fóra en votació secreta, i si un sol dels vots li era negatiu, no acceptaria el primer lloc. Se'n va anar a un bar per no interrompre la deliberació, i quan en va tornar comprovà que els catorze vots havien sigut favorables a la seua candidatura.

Va guanyar per majoria absoluta les primeres eleccions municipals de la democràcia, amb 2.288 vots i 9 regidors. L'any 1983, torna a haver-hi eleccions i són novament guanyades per Joan Alvaro, que esta vegada es presenta com a independent. Aconsegueix 9 regidors, seguit del PSOE amb 6 i AP amb 2. Les últimes eleccions a què el nostre entrevistat es presenta són el 1987 pel CDS, i és reelegit com a alcalde. Obté 8 regidors, seguit del PSOE amb 6, AP 2 i el Bloc 1. La seua revalidada majoria no va ser obstacle perquè repartira totes les regidories amb competències municipals, entre tots els membres de la corporació. Quan acabaven els plenaries tots se n'anaven junts al bar com a bons amics. Accessible a tots els ciutadans, qualsevol podia anar-hi a exposar-li els seus problemes, que era atès amb paciència i proximitat. D'honestedat provada i honradesa reconeguda, el seu màxim valor polític era la cerca de consens i la capacitat de diàleg per a aconseguir-ho.

Com recorda els inicis de la democràcia a Altea després de quaranta anys de dictadura?

Fou molt positiu, nosaltres érem un centenar de socis, la qual cosa era un èxit, fins al punt que s'estranyaven. Fins i tot, jo vaig participar en reunions que vam fer en diferents llocs. En una ocasió estava la cosa malament (per a la UCD d'un altre poble) i els vaig dir: «Si acabeu amb la UCD, veniu a Altea que nosaltres sí que continuarem mantenint-la.»

L'oposició d'algunes forces franquistes després de la mort del generalíssim als canvis que es produïen fou prou forta. Vosté també hagué de fer front a les forces franquistes locals? En este sentit, dins del seu partit hi havia antics membres del franquisme?

Ací, en les primeres eleccions, en 1979, va haver-hi quatre llistes: una de la UCD, una d'AP (1), una del PSOE i l'altra del PC. Hi van haver 17 regidors; nosaltres en teníem 9. Després hi havia 3 socialistes, 4 que es van declarar independents però que eren d'AP i 1 del PC.

Algunes forces locals sí que provenien de la dictadura i conservaren el seu ideari franquista fins a últim hora. No obstant això, en este equip de govern que es creà a Altea jo era el més gran, la resta eren més joves i, per tant, no havien estat en política abans. Hi ha una excepció, que és el primer tinent d'alcalde, Luís Ortiz (2) (advocat), que encara que no crec que la seua família provinguera del franquisme, va ser l'únic que es va presentar en la nostra llista com a independent. Era l'advocat d'una empresa constructora d'Altea (Campomanes), vam fer una reunió i em va dir que ja l'havien convençut perquè anara en la llista, i jo li vaig dir: «Doncs, encara pots anar de número u, fins a les 12 de la nit», i Ortiz em va dir: «Si jo hi vaig perquè hi vas tu, com vols que hi vaja de número u?»

Com era la resta de l'oposició política?

La relació al principi fou dura però a mesura que va anar passant el temps, més aviat tenia oposició d'AP que dels socialistes o els comunistes, que em facilitaren el camí. Jo, en este sentit, no em vaig trobar amb moltes dificultats, encara que alguna palmadeta vaig haver de pegar damunt la taula. Van ser molt correctes. Moltes vegades els comunistes em votaven a favor.

Com es finançava la UCD?

Amb les quotes del socis. Vam rebre un quantitat de subvencions enorme, però de gent particular, i ens van ajudar molt.

La transició fou el pas d'unes estructures dictatorials i autoritàries a un sistema democràtic, però sense violència i amb consens, és a dir, no fou un canvi radical. Com va dir el senyor Fraga Iribarne, es va anar de la llei a la llei. Creu que es va fer de manera correcta? O, al contrari, opina que es van quedar moltes coses pel camí?

Sí que va haver-hi violència, però el que passa és que no pujà massa. Per exemple, hi va haver una manifestació que va tallar el trànsit i va vindre la guàrdia civil però jo no era a Altea. Quan hi vaig tornar, li vaig preguntar a la meua dona si el nostre fill la nit anterior era a casa i em va dir que sí, la qual cosa em va tranquil·litzar molt.(3)

Després, sent jo ja alcalde, una nit em va telefonar la policia a casa per dir-me que hi havia un avís de bomba a l'hotel Cap Negret. ETA havia posat bombes al Mascarat, a Calp, a Sant Joan d'Alacant. En el cas d'Altea, fou un avís fals. Quan jo vaig arribar a este hotel, hi havia almenys quaranta o cinquanta guàrdies civils, i el tinent tenia una cara de cansat, i li ho vaig dir. Ell em va contestar: «Sí, hombre, hace tres noches que no conozco las sábanas.» Este em va informar que ja ho havien escorcollat tot i no havien trobat res: «Nos sentamos y esperamos que haga pum!!! [...]» Em va dir que si hi havia alguna cosa devia estar pel jardí, i li vaig dir: «Jo me'n vaig, perquè si me n'he d'anar cap amunt preferisc anar-me'n amb elles (referint-me a les recepcionistes) que amb vosté.» El tinent em va preguntar si encara tenia ganes de broma i jo li vaig dir que què volia que fera.

Vam estar fins a les quatre del matí esperant, i em va dir que ell havia vingut també quan a la manifestació esta d'abans que va tallar el trànsit, que hi va arribar i va dir: «En fila de dos y adelante, el que se ponga por medio lo quitáis.»

El procés de transició no fou correcte del tot perquè, en qualsevol cas, sempre es deixen coses. Però fou una transició molt admirada perquè no s'esperava ningú que fóra així després de tot el que havia passat.

Va conèixer personalment Suárez? Quina opinió li mereix com a persona i com a polític? Per a vosté, què es el més important que va fer?

Alguns dels polítics que van participar en la transició van vindre a Altea i s'hi va fer una reunió. La guàrdia civil va estar vigilant.

Joan Alvado amb la seua dona a les festes del Crist

Suárez va vindre a Altea almenys tres vegades, i em va insistir que em presentara com a diputat, però no vaig voler perquè jo era l'alcalde d'Altea i no volia anar-me'n a Madrid.

Suárez va fer el que va poder ja que les coses estaven molt difícils. Per sort, es va fer una transició que fou l'admiració del món perquè no s'esperava que després de tot el que havia passat poguera fer-se una cosa així. La guerra civil fou fruit de la ignorància, perquè en aquells temps hi havia molt d'analfabetisme. La transició fou l'admiració del món.

Quina opinió li mereix la resta de forces opositores al franquisme que també feren possible la transició: Santiago Carrillo, Alfonso Guerra, Felipe González, etc.?

Van fer un paper magnífic perquè no s'esperava que la transició fóra com va ser després de tot el que havia succeït. I com ja he dit, a Altea, en van vindre uns quants: Carrillo, Alfonso Guerra i també de la UCD i d'AP. De fet, Fraga, quan la UCD es va desfer, va preguntar al president d'AP si jo no me'n aniria amb ell.

En un dinar li dic jo al del meu costat: «Eixe religiós que hi ha allí és el cardenal Tarancon». Em vaig alçar i el vaig saludar. I en una altra reunió que vam fer, el vam convidar i va vindre, ja que ell havia participat en la transició.

La societat també fou un element clau en l'oposició al franquisme. Una societat que havia canviat molt els últims vint anys del franquisme, no ho creu?

Sí, la societat havia canviat molt, però sempre hi ha gent que és com és. Per exemple, l'actual passeig marítim de Sant Pere es deia Joaquin Planell. (4) En un ple vam votar que els carrers que havien nascut amb un nom, que es respectara eixe nom. Encara que després açò no es va complir. El [carrer] que abans ja tenia nom i l'havien canviat, nosaltres podíem restituir-lo.

Bé, el senyor Planell va vindre a vore'm sent jo ja alcalde, i li ho vaig explicar, i em va dir: «Por mi no se preocupe; no tenga usted disgustos, que a mi no me importa.» Finalment, no li van llevar el nom, però quan me'n vaig eixir el van llevar de seguida.

L'intent de colp d'estat de 1981 de Tejero i Milans del Bosch no era el primer que es feia després de la mort del generalíssim ni fou l'últim. Vosté intuïa que una cosa així podia passar? Com visqué aquell 23-F de 1981?

Quan es va fer este intent de colp d'estat, jo era a Alacant. Després, un germà de la meua dona em va dir que li havien dit que la nit anterior a l'intent de colp d'estat havia estat per Altea gent del PP amb un land rover, esperant per si havien de detindre'm, i em va dir qui eren.

Jo estava malalt. Eixe dia no havia anat a l'ajuntament, i li vaig dir a la meua dona que em duguera el transistor ja que estarien votant en el Congrés, i jo vaig sentir com hi va entrar Tejero. Un regidor del PSOE em va cridar —perquè nosaltres teníem un plenari la nit següent— i em va preguntar què hi faríem, i jo li vaig dir: «D'ací a demà a la nit, creus què durarà?» Al dia següent quan vaig anar a l'Ajuntament, em diu: «Tu anit estaves boig o què?» Jo li pregunte per què, i li dic: «Veus com això ja s'ha acabat.» Ell insistix: «Tu això no ho sabbies, o és que sí que ho sabbies?» Jo li vaig dir que jo no en sabia res, però tenia clar que això no podia durar. M'ho vaig figurar, ja que s'havia fet una transició que havia sigut l'admiració del món. Jo sabia que una cosa així no podia anar avant. Vaig pensar que això era una barbaritat, i que això no podia prosperar, i així va ser. Fou cosa d'uns destrellats com el coronel Tejero i Milans del Bosch, i van ser idiotes perquè van fer el ridícul. El paper del rei també fou molt important.

Creu en la monarquia?

Sí, sí, perquè, a més, és una monarquia parlamentària. En fi, en Joan, el comte de Barcelona, es va portar molt bé, perquè va abdicar en el seu fill, la qual cosa és un sacrifici molt gran.

A Espanya, des que va tornar la democràcia, és obvi que hi ha un bipartidisme entre el PP i el PSOE, creu que cal reformar la llei electoral i donar cabuda també als partits xicotets?

Totes les coses es fan velles i jo crec que s'han d'anar reformant. Ara eixa antipatia no ha d'existir. Tots els que van al Govern o a l'Ajuntament, prometen treballar perquè les coses estiguen millor, i això és el que s'ha de fer i no tirar-se els trastos al cap com estan tirant-se.

En la seua època ja se'n parlava, de corrupció? Se'n recorda d'algun cas en concret?

No, aleshores havíem eixit de la vara i hi havia més por. Això no vol dir que no se'n fera; en alguns llocs se'n faria, però a Altea, no. Va haver-hi poques voltes que jo tinguera oposició, en l'última legislatura, que no tenia majoria, tampoc. Era diferent, i jo també procurava portar-me bé. A qui li havia de cantar les quaranta, li les cantava, però bé, sense enfadar-me, sense faltar-li el respecte, ni de bon tros.

Ara, sembla que la gent es dedique a la política per a enriquir-se, però abans la política no era una font de riquesa, més aviat comportava moltes despeses, no?

Mira, quan va eixir la disposició per a cobrar, el secretari de la Diputació ens la va llegir en la [Comissió] Permanent, que estava formada per cinc o sis, i va dir: «Ustedes ahora cobran o no, hagan lo que quieran.» Al plenari, jo la vaig llegir

Jose Mª Lopez (Psoe), Joan Alvado, el cuiner, Santiago Carrillo i Pep Grau (Psoe)

[la disposició]. L'AP va dir que no havíem de cobrar perquè en la campanya no havíem dit que cobraríem, i el secretari li va dir: «Señora, en la campaña no se podía decir que no cobrarían porque no se cobraba y no se podía decir que sí que cobrarían porque no se les remitía. La ley ha salido ahora. Ustedes esta noche votan si quieren cobrar o no, pero no se remita usted atrás porque eso no estaba claro.» Vam votar i vam decidir que es cobraria. Nosaltres vam cobrar, i tots els diners van anar a un fons, i després amb eixos diners vam fer diferents coses a Altea. La primera legislatura la vam cobrar, i després quan vam veure que amb eixos diners que s'havien quedat com a fons vam fer les coses que vam fer, el PSOE ens va cridar l'atenció. Ens va dir que si els ho hagueren dit, ells també ho haurien fet. Jo els vaig dir que nosaltres no teníem per què dir res.

Ara qualsevol ple d'Altea es caracteritza per les discussions, els desacords i els insults. Durant el seu manament això també era així?

No. També vaig tindre molta sort saps? Va haver-hi un secretari ací que era jove, molt intel·ligent i molt bo, però que tenia un geni insuportable. Però, res.

Tots els mesos teníem reunions a la Diputació Provincial, i hi anaven molts pobles de la Marina Baixa. En una ocasió discutíem un assumpte i el secretari de la Diputació va dir que era legal, però hi havia alguns membres de l'oposició que creien que no ho era. Este secretari devia tindre les seues idees però ell no podia significar-s'hi, i jo vaig dir que el secretari meu sí que havia dit que això era legal. Aleshores, el secretari tanca el llibre i em diu: «Juan, es cierto que lo ha dicho tu secretario?» Jo li dic que sí, i ell diu: «Pues mira, yo ya estaba seguro, pero ahora me corto el pescuezo.»

Jo, en la tercera legislatura, ja no vaig tindre majoria absoluta, sols vaig tindre 8 regidors i ja no vaig buscar aliança amb ningú. L'AP només en va traure 2, i en un principi estaven ressentits però després ja no s'abstenien ni votaven en contra, sinó a favor.

Molta gent, sobretot els jóvens, poden pensar que la democràcia no és un bon sistema de govern perquè va molt lligada a la corrupció. Què n'opina vosté? Què diria a totes eixes persones que han perdut la confiança en la democràcia?

Ací es va fer una transició, després del que havia passat amb la guerra, que va ser l'admiració de tot el món, no d'Europa sols. Ara estan procurant tirar-la perquè han passat trenta anys, del 1979 fins ara. No hi ha hagut en la història cap època amb tanta tranquil·litat. Hi ha gent que en eixos trenta anys no ha conegut el que nosaltres hem passat. Ara parlem de passar fam i pensem que no hem dinat i que això és passar fam, però el fet d'arribar a casa i no haver-hi res, ni tan sols dos creïlles... Hem de procurar que no torne.

Jo sempre pense que el que va passar en la guerra, que ara donen la culpa a uns i a altres, no és així. Jo lamente que els d'aquell costat, ací, els que es van clavar en coses i van fer mal, almenys han anat a... Bé, en aquell costat, els que van fer barbaritats, com que van guanyar la guerra no van ser castigats ni molt menys. És més amarg de passar. El que hem de fer és recordar-ho perquè no torne a passar, però no recordar-se'n per venjances i coses així. Això ja ha passat, afortunadament.

A mi, va vindre un tinent coronel a l'Ajuntament un dia i em va dir: «Cuando la guerra civil, no se hizo una ralla y pasó el que quiso aquí y el que quisó allá. No. Una parte se sublevó y la otra no, y a mi me tocó en la que no se sublevó y ahora, la gente de mi promoción que estuvo en la otra parte ha ascendido mucho. A mi me tocó esta parte y no he ascendido, pero yo qué culpa tengo, si a mi no me han dicho si quiero pasar aquí o aquí. Hicieron una raya y una parte se quedó y la otra no se quedó. Pero yo no tengo la culpa.» En fi, jo crec que ho hem de recordar però perquè no torne.

Aleshores, als jóvens, els diu que tinguen confiança en la democràcia, no?

Sí, encara que ja comencen a fer barbaritats com el crim de Polop.⁽⁵⁾ Eixes són les coses que fan que la gent dubte de la democràcia.

Quines són les qüestions més importants que van resoldre en les legislatures on va ser vosté alcalde?

L'aprovació l'any 1982 del PGOU (Pla General d'Ordenació Urbana), el Pla Especial del nucli antic, l'adquisició dels pous d'aigua de la serra d'Altea, infraestructures educatives, passeig del Mediterrani, etc.

Vam fer tot el que vam poder. La Casa de Cultura ens la muntaven si teníem un lloc per a fer-la i el vam comprar. D'entrada, el pressupost era de 70 milions de pessetes i ens en va costar 12. Vam cobrir el pont de fusta que hi havia (pont del Moncau), que eren 3 milions, després va pujar a 7 milions, però al final vam aconseguir no haver de pagar res. Compràrem el cinema antic, la casa del Sr. Paco i el terreny per a fer l'Institut d'FP, el soterrani del jutjat i de la policia municipal, quasi tot amb crèdit. Volíem fer moltes coses però no hi havia diners.

I la solució aportada en relació amb les necessitats d'aigua, no?

Al Consorci d'Aigües hi havia deutes i li vaig dir al secretari que havíem de pagar perquè sense aigua no podíem viure. Aquell contestà que no serviria per a res perquè molts ajuntaments no podrien pagar i se l'emportarien igual. Segons el cànon, abans de la transició, nosaltres en teníem 14, igual que la Vila, i el més alt era de Benidorm. Estos s'enduïen l'aigua i no la pagaven, i nosaltres procuraven economitza-la. L'alcalde de Benidorm, del mateix partit, deia que «según la cuenta de la vieja Benidorm no debía nada». Li vaig dir que devia el 55% de tot el deute, segons el seu cànon.

Per cert, Catalán Chana, quan era alcalde de Benidorm i ens veiem allà, em preguntava que com és que tenia tant de diners, si era dels impostos, i jo li vaig contestar que no era de cobrar més impostos sinó d'administrar bé els ingressos.

Però no van comprar uns pous a la serra de Bèrnia?

Campomanes els va comprar en subhasta perquè l'empresa que portava l'aigua del Garroferet a Altea la Vella va fer fallida. Campomanes es venia a l'ajuntament anterior per una quantitat massa elevada. Va demanar una reunió al Rec d'Altea la Vella per a desprecintar-lo i aforar-lo (saber el que hi havia). Vam fer una reunió a Altea la Vella i no hi havia aclarida. La gent volia anar-se'n a dinar. Jo li vaig dir al que presidia la reunió que si deixava que la gent se n'anara, no hi faríem res. Vaig haver d'intervindre i dir que no se n'anara ningú, que encara no eren les quatre i era una falta de respecte abandonar el lloc. S'hi van quedar i van acceptar que es desprecintara. Campomanes volia negociar per posar-los en explotació, però el Rec va dir que si no eren de l'Ajuntament, no hi estava d'acord. L'home va dir el que hi havia pagat i que els venia igual, fins donant terminis per al pagament. El secretari va dir que eren massa diners. Van dir que si ens rebaixaven 5.000 dotacions, els compràvem. Vaig anar a parlar amb ell i li vaig oferir una rebaixa de 4.500 dotacions. «Lo que usted quiera —em va dir—, pero no se enfade.» Es va portar molt bé amb mi.

Després, va vindre Campomanes amb el tema de les plusvàlues, perquè l'Ajuntament havia ficat la pota, en valorar molts dels terrenys dels quals era propietari en més diners dels que valien. Tant era així que ens ofería comprar-los pel preu a què els havien valorat per a la plusvàlua. Hi vam fer més càlculs i encara ho embolicàvem més, per tant vam negociar, i arribàrem a un acord.

Ens donava 200 milions de pessetes en diners, un milió i escaig de metres quadrats regalats, i un milió més de metres quadrats a compte dels 200 milions de pessetes.

El tema de l'aigua ve ja d'antic, no?

L'aigua del Garroferet era del tio Ronda, en [temps de] la República, abans de la guerra. Hi va posar un tub, sense colgar, que anava d'Altea la Vella a Altea, per a beure. La miqueta d'aigua que hi havia aleshores era de la Galera, un pou que havia fet una senyora anomenada Fuensanta, a més de la conducció, i amb una concessió d'explotació de noranta-nou anys. Venien dos cànters a dos perretes i, després, dos cànters a una perreta.

Estaven en unes casetes que van tombar durant la guerra, després van deixar de cobrar, però no hi havia aigua. Hi havia més gent i portaven l'aigua amb matxos des del Garroferet. Els tubs del tio Ronda els arrancaven de nit. L'anterior comte d'Altea va arreglar amb el Rec unes hores per a regar i va aconseguir 3.700 litres d'aigua per a beure del Garroferet. Després, Salvà va fer un pou; hi va entrar Candela de soci, i es va muntar la marimorena. Portaren l'aigua fins a la Carbonera. Però era aigua de les tres finques que hi havia a l'Alhama, i els seus propietaris protestaren. Era alcalde Francisco Zaragoza. Va fer una reunió a la qual vaig acudir i on em vaig violentar. Aquells deien que la donaven perquè volien, quan la donaven perquè hi estaven obligats, i si arrancaven els tubs els tancaven a la presó. No hi havia acord, però al final es va arreglar.

S'ha penedit d'alguna cosa en concret?

Vaig fer tot el que vaig creure que podia fer. Vam adquirir molt de patrimoni: terreny al Sr. Paco per a fer l'Institut d'FP, 6.000 metres a la Costera Blanca, on deien que hi havia aigua, els pous de Griment, que va costar prou...

Joan Alvado va fer aportacions molt valorades quant al funcionament de l'agricultura al poble i de la Cooperativa Agrícola. Com a soci i presidint les reunions feia propostes de gran interès.

Com veu l'agricultura?

L'agricultura té futur, si canvia. Jo vaig deixar perdre totes les meues terres. M'hi vaig gastar molt, amb el degoteig, una bassa..., però em va agafar la trombosi. Vaig portar una persona i li vaig dir que si es gastava diners i no tenia beneficis, li'ls pagava, perquè volia conservar la terra. En dos anys s'ho va deixar. Va invertir quasi un milió de pessetes de l'època i sols en treia 110.000 o 130.000. No va voler cobrar.

Les propietats a Altea no són grans i no és rendible aplicar mecanització com en altres llocs. Rendix amb persones que tenen un altre mitjà de vida. A base de sous, no hi va; si has de pagar el mateix que en un altre treball. El nespre, per exemple, arribarà un moment en què no done beneficis. Si hi treballa la família, bé; però, a sou, no en donarà.

Però l'agricultura té un valor afegit com a paisatge, com a zona verda, jardins?

Això és una altra cosa. Ho lamente moltíssim que es perda, però si no rendix i t'oferixen diners per vendre, doncs vens perquè has de satisfer les teues necessitats. Si qualsevol dia parara el turisme, doncs viuries d'això.

Ací va haver-hi un moment en què tots els fills dels agricultors van fugir de l'agricultura cap a altres oficis com electricista, llanterner, etc. Quan estaven millor econòmicament, amb el temps, van comprar terres; quan havien deixat perdre les dels pares, però va passar el mateix amb ells que amb els pares, quan es van fer més majors. M'agradaria més el terme com està, sense dubte, però el progrés no el podem parar.

Perquè no s'han construït més hotels a Altea?

A causa de l'experiència de l'hotel Cap Negret, que va tindre una època molt roïna. Van estar a punt de vendre'l perquè perdia molts diners. El va fer una societat que es deia Los Alteanos, amb un solar residual que els va quedar. Eren molts socis d'Altea. Jo no hi vaig entrar en un principi. Més tard em van convèncer i en vaig comprar algunes accions. Feien obres. Van construir alguns edificis, però va arribar una crisi i es va afonar tot. A l'última reunió es van comprometre a repartir el que quedara després d'haver pagat els deutes, i encara estem esperant que paguen alguna cosa.

Com ha vist l'evolució del poble?

Ara canvien obra per terrenys i tenen tots dos pisos. Com a mínim i hi ha treball: no hi ha atur d'alteans. Ha canviat moltíssim. Abans anaves a l'asil o a la casa de misericòrdia, ara hi ha assegurances. Abans estava pitjor, no tenies diners per a anar a operar-te. Tot el món procurava tindre alguna cosa per a la vellesa.

Que el terme estiguera com estava amb les casetes, els ametlers, els tarongers, els garrofers i les cisternes i totes eixes coses, ho lamente molt, però això haurà de desaparèixer, a poc a poc, o no: hauria de vindre una batacada molt gran perquè tornaren.

Tota la corporació municipal, essent alcalde Joan Alvado amb el cardenal Tarancón

Quin balanç faria del Pla General d'Urbanització aprovat a la seua legislatura?

Sempre hi ha defectes que s'escapen. Un d'ells era fer casetes al camp, començant-les com a casetes per a les ferramentes. Jo deia que més que dir que no es podien fer, se n'havia de tombar alguna, encara que indemnitzant, per tal de donar exemple. Al final, s'ha omplit tot de casetes. Es fan barbaritats, obren al costat dels camins. Vam posar un zelador que anava inspeccionant els caps de setmana, però se'n van escapar moltes.

Créixer a poquet a poquet o ràpidament?

No ho sé, això. Hi ha hagut un auge molt gran ara, però hi ha hagut diversos cicles i, de sobte, para, i molta gent que s'ha embarcat en aventures es veu obligada a vendre perquè no pot pagar, i els bancs se'l mengen, i encara que venga, les coses baixen. Tarda més o menys i després torna a avançar fort. Jo no ho sé, si no ve un cataclisme gran, crec que el que tenim ja no ho vorem.

Des de fa uns quants anys Altea ha crescut desmesuradament i sense cap tipus de control urbanístic. Què n'opina?

No en vull opinar (rialles), no en vull opinar

Està d'acord amb la massificació que suposaria la urbanització del riu Algar?

No vull opinar sobre esta qüestió ni sobre si ara algú fa les coses bé o malament. Si veig que es fan les coses malament, ja aniré a veure a qui corresponga i li ho diré.

En molts pobles del País Valencià, en concret de la Costa Blanca, hi ha hagut investigacions i s'han fet auditories. Com s'explica vosté que a Altea ningú pressiona perquè es duga a terme una investigació, si s'ha parlat molt de corrupció i han passat coses molt estranyes?

Per alguna cosa serà, jo no ho sé (rialles).

Hi ha un comportament diferent dels empresaris alteans dels de fora en la qüestió del territori?

N'hi ha de tot. Els de fora són diferents. No he tingut moltes relacions oficials amb ells en la meua època de govern. Les empreses que han vingut després de Campomanes han sigut diferents. Campomanes va revalorar la serra. El que guanyava una persona que hi tenia un terreny i arreplegava 500 quilos d'ametla, llaurava i transportava amb burros era semblant al que guanya una dona de la neteja ara en un mes, què vols que et diga? De moment, ha anat molt bé. Com acabarà? No ho sé.

I la nova fornada d'empresaris?

La nova llei del sòl, en què ve una empresa a urbanitzar i si en tres mesos no construïx tu, ho fa ell. Jo no ho veig bé. Per exemple, en el pla parcial de Garganes-Basseta, en la meua època, estava prevista la seua urbanització pel Pla General, ens feien un col·legi si posàvem el terreny, però no hi havia manera d'adquirir-lo. Parlàvem amb els propietaris per compensar-los, i res. El compraren a 1.800 pessetes el metre quadrat a sis o set propietaris; la resta, si no venien, no podíem fer el col·legi. Per fi, vam comprar-ho tot igual, però ens va costar de convèncer. Això no ha de ser així, però com s'arregla? Amb un que diga que no, es fot l'obra pública. Però d'ací que vinga una empresa de fora i hages de vendre obligat en tres mesos i al preu que ella vulga posar-li, ho considere un atropellament.

En este aspecte sí que hi ha un comportament local de l'empresari, la majoria; potser algú sí. No seria capaç de fer eixes barbaritats que han aprovat ara. Per exemple, això de Cap Blanc era urbanitzable no programat, i ha arribat l'hora de programar-lo i que vinga la urbanitzadora i diga que en tres mesos si no ho fem nosaltres ho fa la urbanitzadora i tal...

Hi ha dos característiques que ressaltaven de Joan. La primera, la seua humilitat, que quedà prou palesa al llarg de l'entrevista. Com hem vist, encara que definix la transició espanyola com la millor del món, es conscient que també va haver-hi errors. A la vegada que remarca el paper de Suárez, també reconeix el paper de les altres forces polítiques opositores al franquisme. De fet, ell i la seua corporació municipal van ser els encarregats de concedir el trofeu Villa d'Altea a diferents protagonistes de la transició.

Una altra mostra de la seua humilitat era que sempre fou un home molt proper a la gent del poble. A l'entrevista, deixa ben clar que abans d'alcalde fou altres coses, és a dir, no oblida el seu origen. De fet, en un recent homenatge que li va retre l'associació de la tercera edat El Verdader d'Altea, que va fundar i de la qual va ser molts anys president, afirmà que mai va esperar res a canvi del que va fer.

L'altra característica, era la seua personalitat, ja que tenia molt de tarannà i de carisma. Va saber jugar molt bé les seues cartes com a alcalde i com a polític. Era el màxim responsable que la democràcia s'implantara a Altea de manera efectiva i ho va aconseguir. No obstant això, és motiu de reflexió el fet de dir que estan llançat a perdre tot el que es va aconseguir amb la transició.

A més a més, creiem que sabia més del que deia; és a dir, valia més pel que callava que pel que contava, la qual cosa és molt comuna en tots els polítics.

Al capdavant, probablement, estes dos característiques són les que feren d'ell un home molt estimat al seu poble, no sols com a alcalde sinó també —i sobretot— com a persona. Una estima que al marge d'ideologies i de partits polítics. Va marcar un abans i un després a Altea. Va ser un alcalde per al poble en conjunt, no sols per a ell mateix o per al seu partit.

(Síntesi de dos entrevistes realitzades els anys 2002 -Rafael Llorca- i 2009 -Natalia Ripoll- a Altea)

Nota: Volem agrair a la família Alvado el suport a l'hora de fer les dues entrevistes i les fotos aportades.

Notes:

(1) Alianza Popular que després es va convertir en Partido Popular

(2) Oncle de Miguel Ortiz Zaragoza, alcalde d'Altea pel PP de 1995 a 2007

(3) Aquesta manifestació es va fer a les darreries del franquisme contra un plà d'ordenació urbana que volia convertir tot el terme municipal en urbanitzable.

(4) Joaquin Planell Riera va ser ministre d'indústria del govern de Franco de 1951 a 1962. La família Planell estiujava a Altea a Cap Negret. Va facilitar crèdits al municipi d'Altea quan manava l'alcalde J. M. Planelles per a construir infraestructures. Ara, la família encara manté la casa i fins i tot alguns dels seus membres viuen de seguit a Altea.

(5) Es refereix a l'assassinat de l'anterior Alcalde d'aquesta localitat de la Marina Baixa on està imputat l'alcalde que el va substituir com a cap d'una tèrbola trama urbanística